

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/150/148/96

PORTRET ŻONY PREZYDENTA

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK '96

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Przed rokiem 1989 Polacy niewiele wiedzieli o żonach polityków. Wśród ówczesnych przywódców krajów bloku wschodniego nie było zwyczaju pokazywania się w towarzystwie małżonek, może z wyjątkiem szczególnie prestiżowych, oficjalnych wizyt zagranicznych. Panie te pozostawały w cieniu, nie udzielały wywiadów. O tym, czym się zajmują, a często wręcz - jak wyglądają, krążyły domysły, plotki i anegdoty. Zmiana tej sytuacji nastąpiła wraz z przemianami politycznymi. Szczególną rolę należy tu przypisać mediom, zwłaszcza masowo powstającej po 1989 roku „prasie plotkarskiej” i periodykom adresowanym do kobiet. Żony polityków stały się wdzięcznym i częstym tematem artykułów publikowanych w tych pismach. Jednocześnie przywrócenie urzędu prezydenta nadało żonie pierwszej osoby w państwie szczególną rangę, jednak dopiero podczas prezydentury Lecha Wałęsy, jako że Wojciech Jaruzelski - wzorem przywódców poprzedniego okresu - rzadko pokazywał się publicznie w towarzystwie małżonki. Danuta Wałęsowa, jako pierwsza z żon naszych polityków nazwana Pierwszą Damą, nie unikała mediów, choć nie eksponowała swojej osoby. Zawsze nieco w cieniu męża, towarzyszyła mu w czasie oficjalnych uroczystości, a każdy mógł się dowiedzieć, że oprócz działalności charytatywnej zajmuje się tradycyjnie przypisywanymi kobiecie obowiązkami: prowadzi dom i opiekuje się potomstwem. Jolanta Kwaśniewska, żona obecnego prezydenta do czasu wyboru męża na to stanowisko była aktywną zawodowo kobietą interesu. Wzbudzająca emocje swym wyglądem zewnętrznym przyznawała w wywiadach, że jej wzorem jest aktywna w życiu publicznym Hillary Clinton, żona prezydenta USA.

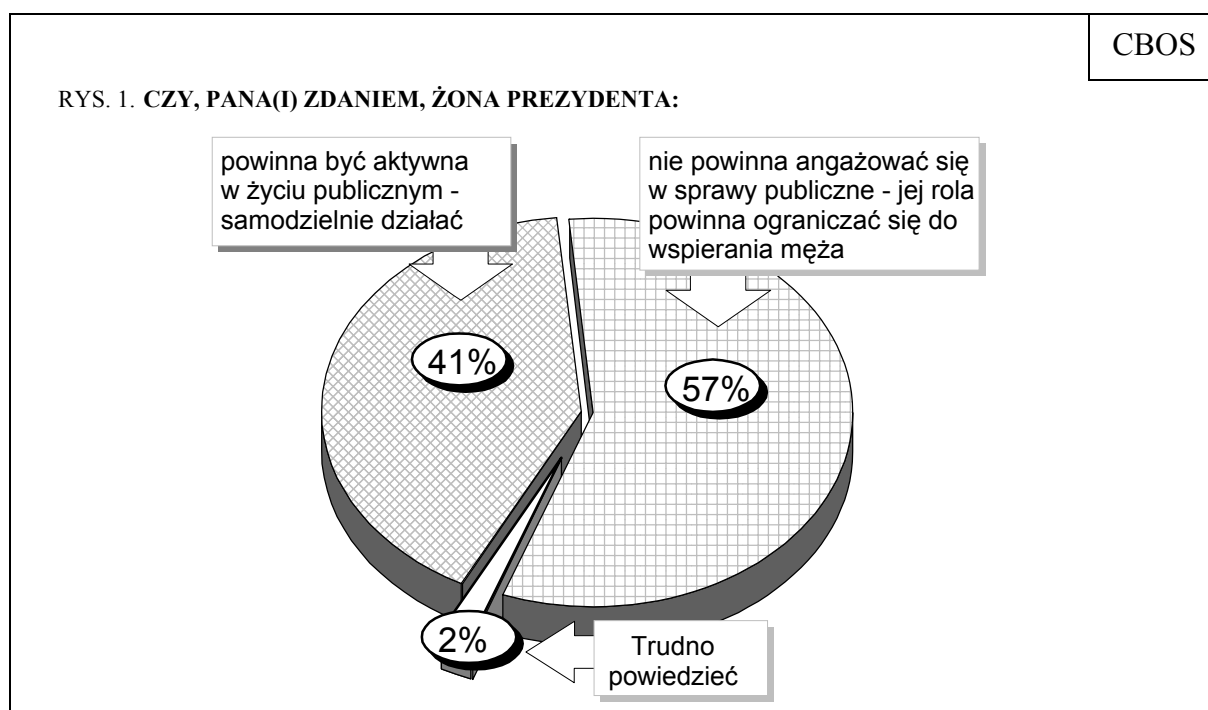
Danuta Wałęsowa i Jolanta Kwaśniewska w odmienny sposób pełnią rolę Pierwszej Damy. Jaki jest społecznie akceptowany przez Polaków wizerunek żony prezydenta?¹

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (75) przeprowadzono w dniach 22-27 sierpnia ‘96 na 1091-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

OBOWIĄZKI ŻONY PREZYDENTA

Spośród dwu przeciwstawnych modeli pełnienia obowiązków Pierwszej Damy - aktywnej w życiu publicznym bądź pozostającej w cieniu męża - większą akceptacją badanych cieszy się ten drugi, sprowadzający jej rolę jedynie do nieformalnego wspierania męża w jego działalności. Więcej niż co drugi ankietowany podziela opinię, że żona prezydenta nie powinna angażować się w sprawy publiczne.

Zróżnicowanie cech społeczno-demograficznych respondentów w omawianej kwestii wydaje się wskazywać, że rola małżonki prezydenta postrzegana jest nie tyle w kategoriach „funkcji”, ile płci. Za ograniczeniem jej roli publicznej opowiadają się bowiem osoby, które z racji wieku, deklarowanej religijności, wykształcenia i pozycji społecznej w większym stopniu - jak można się spodziewać - podzielają poglądy o tradycyjnym podziale sfer życia na męskie i kobiece. Są to częściej niż przeciętnie osoby starsze, badani z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym zawodowym, rolnicy, robotnicy niewykwalifikowani, respondenci deklarujący najniższe dochody i częste uczestnictwo w praktykach religijnych. Osobiste zaangażowanie małżonki głowy państwa w życie publiczne ma natomiast więcej

zwolenników wśród ludzi młodych, badanych z wykształceniem średnim lub wyższym, prywatnych przedsiębiorców, uczniów i studentów, osób uzyskujących najwyższe dochody oraz rzadko biorących udział w praktykach religijnych lub wcale nie uczestniczących w nich.

Nieco odmienne oczekiwania wobec roli żony prezydenta mają członkowie potencjalnych elektoratów największych ugrupowań politycznych.

Tabela 1

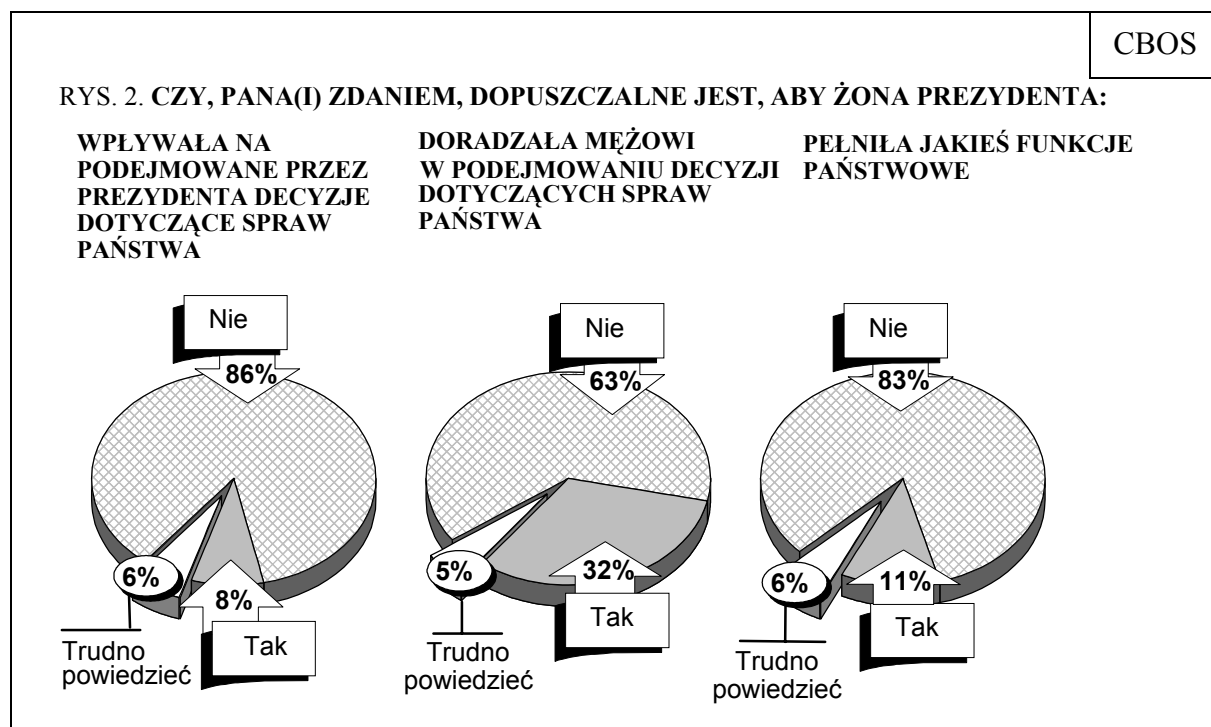
w procentach

Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych	Czy, Pana(i) zdaniem, żona prezydenta:		
	powinna być aktywna w życiu publicznym - samodzielnie działać	nie powinna angażować się w sprawy publiczne - jej rola powinna ograniczać się do wspierania męża	Trudno powiedzieć
SLD	57	43	0
Unia Pracy	56	44	0
Unia Wolności	55	45	0
ROP	40	57	4
Akcja Wyborcza „Solidarność”	39	60	1
PSL	31	69	0

Zwolennikami ograniczenia aktywności żony prezydenta do tradycyjnie pojmowanej roli kobiety są w większości sympatycy PSL, Akcji Wyborczej „Solidarność” i ROP. Aktywność Pierwszej Damy w życiu publicznym wzbudza większą akceptację wśród osób zamierzających poprzeć w najbliższych wyborach parlamentarnych SLD, Unię Pracy i Unię Wolności. Warto dodać, że poglądów w tej kwestii nie różnicują preferencje badanych w ostatnich wyborach prezydenckich. W elektoratach Aleksandra Kwaśniewskiego i Lecha Wałęsy niemal tyle samo osób postuluje zaangażowanie Pierwszej Damy w sprawy publiczne (odpowiednio 55 i 58%), co brak takiego zaangażowania (odpowiednio 44 i 40%). Tak więc odmienne oczekiwania nie są uwarunkowane postawami politycznymi i stosunkiem do prezydenta, lecz raczej wyznawanymi wartościami i związaną z tym postulowaną rolą kobiety.

Wśród respondentów zdecydowanie przeważa sprzeciw wobec zarówno formalnego, jak i nieformalnego uczestnictwa żony prezydenta w rządzeniu krajem. Dotyczy to zwłaszcza jej wpływu na podejmowane przez prezydenta decyzje dotyczące spraw kraju i oficjalnego piastowania przez nią funkcji państwowych. Nieco więcej osób skłonnych byłoby

zaaprobować doradzanie mężowi-prezydentowi w sprawach państwowych. Być może uczestnictwo żony prezydenta w rządzeniu krajem postrzegane jest jako swego rodzaju „przekraczanie granic” - „stanowisko” żony prezydenta nie pochodzi bowiem z wyboru, a zatem osoba ta nie ma przyzwolenia społecznego na działania przynależne głowie państwa.

Zmienne socjodemograficzne w niewielkim stopniu różnicują poglądy badanych w omawianych kwestiach. Niezobowiązujące doradztwo nieco częściej skłonni byłiby zaakceptować rolnicy, kadra kierownicza, uczniowie i studenci. Kobiety w nieco większym stopniu niż mężczyźni dopuszczają doradzanie mężowi-prezydentowi i pełnienie przez Pierwszą Damę funkcji państwowych. W piastowaniu przez żonę prezydenta oficjalnych funkcji nie widzą nic nagannego - częściej niż przeciętnie - osoby z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym zawodowym oraz robotnicy niewykwalifikowani i rolnicy.

Opinie o formalnym i nieformalnym uczestnictwie żony prezydenta w sprawowaniu władzy nie różnią się w sposób istotny w elektoratach wszystkich branych pod uwagę ugrupowań politycznych - wszędzie przeważa sprzeciw wobec wpływania przez Pierwszą Damę na decyzje prezydenta i pełnienia przez nią funkcji państwowych, nieco większą akceptację zdobywa natomiast nieformalne doradztwo. Taką samą - i zgodną - opinię w tej

kwestii wyrażają zarówno osoby, które w ostatnich wyborach prezydenckich poparły Aleksandra Kwaśniewskiego, jak i zwolennicy jego kontrkandydata, Lecha Wałęsy.

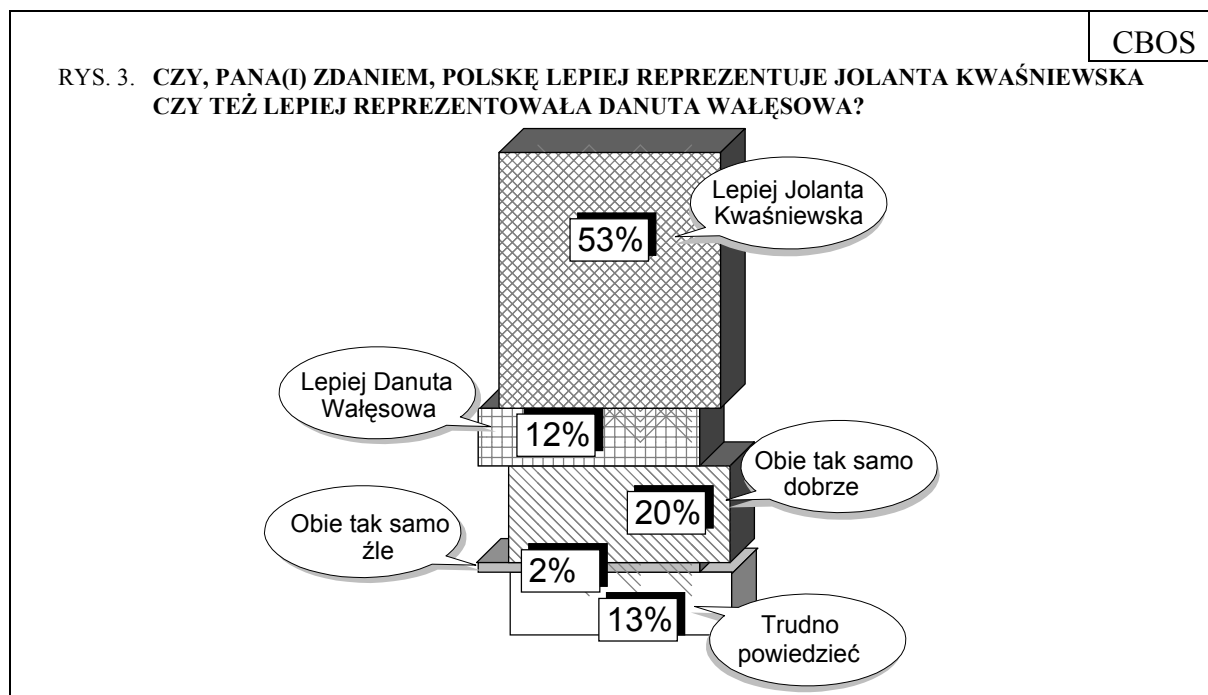
Jakie powinny być obowiązki żony prezydenta? Czym powinna się ona zajmować? Rozkład spontanicznych odpowiedzi respondentów na tak sformułowane pytanie otwarte przedstawiamy w poniższym zestawieniu.

	CBOS
Jakie, Pana(i) zdaniem, powinny być obowiązki żony prezydenta? Czym powinna się zajmować?	
Powinna zajmować się działalnością społeczną i charytatywną	43%
Powinna pełnić funkcję reprezentacyjną, towarzyszyć mężowi w życiu publicznym	28%
Powinna zajmować się domem, dziećmi, rodziną, pracami domowymi, zapewnić mężowi komfort w prywatnym życiu	25%
Powinna nieformalnie uczestniczyć w sprawowaniu przez męża urzędu - współpracować z nim, doradzać w sprawach państwowych, wpływać na jego decyzje	6%
Powinna pracować zawodowo, zgodnie z własnym wykształceniem czy zainteresowaniami, również prowadzić własną firmę	6%
Nie powinna zajmować się polityką	6%
Nacisk na brak szczególnego statusu żony prezydenta - powinna robić to samo, co każda inna kobieta, to, co robiła do tej pory	3%
Powinna dbać o siebie, starać się ładnie wyglądać, być „ozdobą męża”	2%
Powinna reprezentować kobiety polskie	2%
Ogólnie - powinna być aktywna w życiu publicznym, włączać się w politykę	1%
Powinna formalnie uczestniczyć w sprawowaniu przez męża urzędu, np. pełnić funkcję asystentki, pracować w Kancelarii Prezydenta itp.	1%
Nie powinna zbyt mocno eksponować swojej osoby, zwracać na siebie szczególnej uwagi	1%
Inne odpowiedzi	4%
Trudno powiedzieć, nie wiem	10%

Z godnością Pierwszej Damy nie licuje zarabianie pieniędzy, działalność polityczna - tylko znikoma liczba osób wymieniła te rodzaje aktywności wśród obowiązków żony prezydenta. Niewiele osób wspomina o pracy zawodowej. Największa część badanych uważa natomiast, że powinna ona wykorzystać swoją pozycję i zająć się działalnością dobroczynną - wspomagając swoim autorytetem akcje pomocy potrzebującym, ochrony środowiska itp. Powinna pełnić u boku męża funkcje reprezentacyjne, towarzysząc mu w czasie oficjalnych uroczystości, ale nie eksponując zbyt wiele swojej osoby. Ponadto powinna wypełniać obowiązki wynikające z tradycyjnie pojmowanej roli kobiety - zajmować się domem i rodziną (zarówno

dosłownie, tzn. prac, gotować i sprzątać, jak i w sensie ogólniejszym - stworzenia mężowi jak najbardziej komfortowych warunków życia rodzinnego).

Warto dodać, że poglądy dotyczące pożądanej aktywności żony prezydenta nie są zależne od postrzegania w tej roli konkretnej osoby. Zarówno ci, którzy uważają, że Polskę lepiej reprezentuje Jolanta Kwaśniewska, jak i ci, którzy dają pierwszeństwo w tej mierze Danucie Wałęsowej, za najważniejsze obowiązki Pierwszej Damy uważają działalność dobroczynną, towarzyszenie mężowi podczas oficjalnych uroczystości i zajmowanie się domem. Wydaje się zatem, że „reprezentowanie Polski” rozumiane jest przez respondentów nie jako ogół zachowań żony prezydenta mogących podlegać ocenie społecznej, lecz wąsko - jako tzw. funkcje reprezentacyjne. W tej dziedzinie zdecydowanie lepiej oceniana jest Jolanta Kwaśniewska.

Przekonanie, że lepiej reprezentuje Polskę Jolanta Kwaśniewska, częściej niż przeciętnie wyrażają mieszkańcy małych miast (do 20 tys. ludności), regionów zachodniego i środkowozachodniego, osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub średnim oraz badani nie uczestniczący w praktykach religijnych. Za przyznaniem palmy pierwszeństwa Danucie Wałęsowej opowiadają się przede wszystkim osoby mieszkające w regionie północnym, w miastach od 100 do 500 tys. ludności, gospodynie domowe i badani często biorący udział w praktykach religijnych.

Porównanie sposobu reprezentowania Polski przez obie - poprzednią i obecną - Pierwsze Damy ma swój kontekst polityczny. Osoby deklarujące lewicowe poglądy polityczne zdecydowanie opowiadają się za Jolantą Kwaśniewską, badani identyfikujący się z prawicą kilkakrotnie częściej w porównaniu z innymi wskazują na Danutę Wałęsową. Wydaje się, że pozytywna ocena małżonki jest swego rodzaju „projekcją” stosunku do jej męża-prezydenta. To wyjaśnienie znajduje potwierdzenie w zróżnicowaniu opinii o sposobach reprezentowania Polski przez żony obu prezydentów w ich elektoratach z ostatnich wyborów.

Tabela 2 w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, Polskę lepiej reprezentuje Jolanta Kwaśniewska czy też lepiej reprezentowała Danuta Wałęsowa?	Na kogo głosował(a) Pan(i) w II turze wyborów prezydenckich w 1995 roku?	
	Na Aleksandra Kwaśniewskiego	Na Lecha Wałęsę
Lepiej Jolanta Kwaśniewska	84	16
Lepiej Danuta Wałęsowa	12	88
Obie tak samo dobrze	38	62
Obie tak samo źle	12	88
Trudno powiedzieć	46	54

Wśród osób wyżej oceniających sposób, w jaki reprezentuje Polskę Jolanta Kwaśniewska, przeważającą większość stanowią zwolennicy Aleksandra Kwaśniewskiego z ostatnich wyborów. Sympatycy Danuty Wałęsowej to w znakomitej większości wyborcy jej męża.

Analiza regresji wskazuje, że społeczny stosunek do żony prezydenta w dużym stopniu zależy od poziomu akceptacji jej męża w roli głowy państwa. Osoby, które w II turze wyborów prezydenckich poparły Lecha Wałęsę, są w większym stopniu niż inni skłonni do krytycznych ocen w stosunku do żony Aleksandra Kwaśniewskiego. Zależność odwrotna - poparcie w wyborach dla obecnego prezydenta implikujące akceptację jego żony - jest nieco słabsza.

Wydaje się również, że niewielka liczba wskazań, jaką uzyskała Danuta Wałęsowa, wynika w dużym stopniu z jej nieobecności w życiu publicznym po przegranej Lecha Wałęsy w ostatnich wyborach prezydenckich. Może tu zachodzić zjawisko, z jakim mamy do czynienia w przypadku oceny zaufania do polityków. Zdarza się bowiem - jak wskazują badania - że osoby cieszące się dużym zaufaniem, tracą je z powodu dłuższej nieobecności w mediach.

SPOŁECZNY WIZERUNEK JOLANTY KWAŚNIEWSKIEJ

Pojawieniu się Jolanty Kwaśniewskiej w życiu publicznym, w czasie kampanii promującej jej męża przed wyborami prezydenckimi, towarzyszyły - nie zawsze dla niej korzystne - publikacje prasowe na temat prowadzonej przez nią działalności gospodarczej. Kiedy po wygranych przez Aleksandra Kwaśniewskiego wyborach zaczęła ona pojawiać się u boku męża podczas oficjalnych uroczystości, szeroko komentowano jej prezencję i zachowanie, porównując ją z żoną poprzedniego prezydenta. Wkrótce minie rok prezydentury Aleksandra Kwaśniewskiego, a jego żona wciąż wzbudza komentarze kontrowersyjnym - zdaniem niektórych - strojem, poglądami i sposobem bycia. A jak społeczeństwo postrzega Jolantę Kwaśniewską? Czy Pierwsza Dama cieszy się akceptacją czy wzbudza krytykę?

Tabela 3

w procentach

Jak scharakteryzował(a)by Pan(i) Jolantę Kwaśniewską. Czy Jolanta Kwaśniewska:	Stosunek do stwierdzenia				Średnia ocena
	pozytywny	ambiwalentny	negatywny	Trudno powiedzieć	
- dobrze się ubiera	72	19	3	6	1,91
- jest atrakcyjną kobietą	69	22	4	5	2,02
- budzi sympatię	54	31	7	8	2,56
- dobrze reprezentuje nasz kraj	51	31	4	14	2,46
- budzi zaufanie	47	32	8	13	2,76
- przysparza sympatyków prezydentowi	37	35	4	24	2,76
- interesuje się problemami zwykłych ludzi	15	33	20	32	4,15

Respondenci zaznaczali swoją opinię (akceptację bądź sprzeciw wobec przedstawionych stwierdzeń) na skali od 1 do 7. Przedstawione odsetki badanych uzupełniono średnimi wartościami ocen.
Niższa wartość średniej oznacza lepszą ocenę.

Jolanta Kwaśniewska oceniana jest korzystnie. Przez dużą część badanych została uznana za kobietę atrakcyjną, która dobrze się ubiera, wzbudza sympatię i zaufanie oraz przysparza sympatyków prezydentowi. Wysoko oceniono sposób, w jaki reprezentuje nasz kraj. Badani nie przypisują natomiast żonie prezydenta szczególnego zainteresowania problemami zwykłych ludzi, choć należy podkreślić stosunkowo największą rozbieżność poglądów na ten temat oraz fakt, że aż co trzeci spośród ankietowanych nie miał zdania w tej kwestii.

Wygląd zewnętrzny Pierwszej Damy nieco bardziej podoba się kobietom niż mężczyznom. Za atrakcyjną kobietę uważają ją najczęściej pracownicy umysłowi niższego szczebla (83%), robotnicy niewykwalifikowani (76%) oraz mieszkańcy miast małych (75%) i średniej wielkości (73%). Sposób ubierania się pani prezydentowej najbardziej podoba się robotnikom niewykwalifikowanym (84%), rolnikom (82%) i prywatnym przedsiębiorcom (82%), choć warto podkreślić, że we wszystkich grupach społeczno-zawodowych akceptacja pod tym względem sięga 70%.

Za osobę wzbudzającą zaufanie, sympatię i przysparzającą sympatyków prezydentowi uważają Jolantę Kwaśniewską nieco częściej mieszkańcy wsi i małych miast, pracownicy umysłowi niższego szczebla, robotnicy niewykwalifikowani i rolnicy. Pod tym względem wyraźnie gorsze oceny wystawili jej natomiast respondenci z dużych miast, osoby z wyższym wykształceniem, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji. Zrozumienie dla problemów zwykłych ludzi przypisują żonie prezydenta przede wszystkim gospodynie domowe, rolnicy oraz badani deklarujący wysokie dochody.

Można więc powiedzieć, że osoba Jolanty Kwaśniewskiej znajduje większą akceptację u przedstawicieli niższych (ze względu na wykształcenie lub pozycję zawodową) warstw społeczeństwa oraz mieszkańców wsi i mniejszych miast, choć należy podkreślić, że wśród respondentów zajmujących wyższe pozycje w hierarchii społeczno-zawodowej również, ogólnie rzecz biorąc, wzbudza częściej sympatię niż niechęć.

Niezwykle istotnym czynnikiem wpływającym na społeczny wizerunek żony prezydenta są sympatie polityczne. Na ogół korzystniej oceniali ją badani identyfikujący się z lewicą niż z prawicą. Respondenci o poglądach prawicowych w większości uważają jednak Jolantę Kwaśniewską za kobietę atrakcyjną i dobrze ubraną, natomiast mniej korzystnie oceniają ją pod innymi względami. Być może jej sposób zachowania i wygląd jest zgodny z oczekiwaniami lewicowego elektoratu. Prawdopodobne jest jednak również, że zgeneralizowana akceptacja żony prezydenta jest - jak wcześniej wspomniano - elementem poparcia czy sympatii dla jej męża oraz reprezentowanej przez niego opcji politycznej. Warto dodać, że osoby, które w ostatnich wyborach poparły Aleksandra Kwaśniewskiego, oceniają Jolantę Kwaśniewską znacznie korzystniej niż zwolennicy Lecha Wałęsy.

Polityczny charakter społecznej oceny Jolanty Kwaśniewskiej potwierdzają różnice opinii w potencjalnych elektoratach poszczególnych partii i ugrupowań.

Tabela 4

Jak scharakteryzował(a)by Pan(i) Jolantę Kwaśniewską? Czy Jolanta Kwaśniewska:	Elektoraty ugrupowań politycznych					
	SLD	PSL	UP	UW	AW „S”	ROP
	Średnie wartości ocen (niższa wartość oznacza lepszą ocenę).					
- dobrze się ubiera	1,47	1,75	2,15	2,03	2,35	2,43
- jest atrakcyjną kobietą	1,43	1,79	2,00	2,10	2,49	2,66
- dobrze reprezentuje nasz kraj	1,77	2,06	2,45	2,54	3,08	3,42
- budzi sympatię	1,53	2,21	2,65	2,54	3,56	3,43
- budzi zaufanie	1,83	2,09	2,82	2,97	3,69	3,78
- przysparza sympatyków prezydentowi	2,22	2,30	3,29	3,01	3,16	3,26
- interesuje się problemami zwykłych ludzi	3,24	4,02	4,35	4,31	4,98	4,51

Można zaryzykować twierdzenie, że aprobatą Jolanty Kwaśniewskiej jest odwrotnie proporcjonalna do „odległości” ideowej poszczególnych ugrupowań politycznych od partii reprezentowanej przez jej męża. Żonę prezydenta akceptują przede wszystkim zwolennicy SLD oraz, choć w nieco mniejszym stopniu, sympatycy PSL. Mniej korzystnie oceniają Jolantę Kwaśniewską sympatycy Unii Pracy i Unii Wolności. Zdecydowanie najmniej pozytywnych ocen żona prezydenta zebrała wśród zwolenników Akcji Wyborczej „Solidarność” i ROP. Sympatycy SLD i PSL, jak również ugrupowań opozycyjnych krytycznie oceniają zainteresowanie pani prezydentowej problemami zwykłych ludzi. Ponadto osoby zamierzające w najbliższych wyborach oddać głos na jedną z partii obecnej opozycji (parlamentarnej lub pozaparlamentarnej) częściej negatywnie odnoszą się do możliwości wzbudzania przez żonę prezydenta sympatii i zaufania, które to cechy są wysoko oceniane przez zwolenników SLD i PSL.

Ponad połowa (54%) ogółu ankietowanych uznała, że Jolanta Kwaśniewska jest obecna w życiu publicznym w wystarczającym stopniu. Jednocześnie jednak 13% badanych uważa, że jest ona zbyt widoczna, natomiast co czwarty - że za mało widoczna. Częściej chcieliby ją widzieć przede wszystkim badani z wykształceniem podstawowym, gospodynie domowe i rolnicy.

Polacy oczekują od żony prezydenta przede wszystkim zaangażowania w działalność charytatywną i społeczną, godnego pełnienia funkcji reprezentacyjnych u boku męża oraz wypełniania tradycyjnych obowiązków domowych kobiety. Zdecydowanie źle widziane jest „mieszanie się do polityki” - zarówno w sensie nieformalnego wpływania na decyzje męża, jak i rzeczywistego uczestnictwa w życiu politycznym.

Żona obecnego prezydenta cieszy się dużą akceptacją społeczną - ogół badanych uważa ją za kobietę atrakcyjną, dobrze ubraną, budzącą sympatię, zaufanie i przysparzającą zwolenników prezydentowi. Większość respondentów ocenia, że Jolanta Kwaśniewska reprezentuje Polskę lepiej niż jej poprzedniczka. Należy jednak podkreślić nieco „niesprawiedliwy” charakter tego typu porównań, kiedy jedną stroną jest osoba obecna w mediach i w życiu publicznym, drugą natomiast - osoba prywatna, której dokonania oceniane są z perspektywy czasu. Niczego nie ujmując Jolancie Kwaśniewskiej, można przypuszczać, że w odwrotnej sytuacji opinie badanych mogłyby być nieco inne.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1 . Czy, Pana(i) zdaniem, żona prezydenta: 1 - powinna być aktywna w życiu publicznym - samodzielnie działać; 2 - nie powinna angażować się w sprawy publiczne - jej rola powinna ograniczać się do wspierania męża

	(%)			
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	41	57	1	1088
Płeć				
Mężczyźni	42	57	1	516
Kobiety	41	57	2	572
Wiek				
do 24 lat	51	49	0	151
25-34	45	53	2	193
35-44	44	56	0	241
45-54	39	61	0	173
55-64	37	61	2	144
65 lat i więcej	32	64	4	186
Miejsce zamieszkania				
Wieś	36	62	2	401
Miasto do 20 tys.	51	49	0	119
od 21 do 100 tys.	38	61	1	218
101-500 tys.	44	55	1	241
501 tys. i więcej mieszk.	53	46	2	109
Region				
Północny	37	63	0	122
Zachodni	49	50	2	120
Środkowozachodni	42	58	0	169
Środkowy	45	48	3	177
Wschodni	35	65	0	146
Południowo-wschodni	40	57	3	184
Południowo-zachodni	38	61	1	171
Wykształcenie				
Podstawowe	31	66	3	375
Zasadnicze zawodowe	41	59	0	289
Średnie	52	47	1	344
Wyższe	48	52	0	80
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	47	48	4	69
Prac.umysł.niż.szczebła	48	52	0	89
Pracownicy fiz.- umysł.	52	48	0	66
Robotnicy wykwalifikowani	38	62	0	110
Robotnicy niewykwalifik.	34	66	0	68
Rolnicy	32	65	3	72
Prywatni przedsiębiorcy	59	41	0	42
Bierni zawodowo				
Renciści	36	63	2	139
Emeryci	36	60	4	207
Uczniowie i studenci	69	31	0	59
Bezrobotni	36	64	0	102
Gospodynie domowe i inni	41	59	0	62
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	48	49	3	110
Sektor państwowy	39	61	0	127
Sektor prywatny	47	52	1	216
Spółdzielczość	51	49	0	24
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	27	73	0	194
151 - 225	40	58	2	156
226 - 325	43	54	2	281
326 - 425	42	56	2	193
Powyżej 426 zł	53	47	1	209
Ocena własnych war. mater.				
Złe	39	59	1	353
Średnie	39	60	1	519
Dobre	51	47	2	216
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	34	63	3	48
Raz w tygodniu	38	60	2	607
Kilka razy w roku	46	54	0	316
W ogóle nie uczestniczy	51	49	1	115
Poglądy polityczne				
Lewica	51	48	0	244
Centrum	44	56	0	314
Prawica	43	56	1	297
Trudno powiedzieć	25	70	5	230

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, dopuszczalne jest, aby żona prezydenta wpływała na podejmowane przez prezydenta decyzje dotyczące spraw państwa?

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	8	87	5	1089
Płeć				
Mężczyźni	8	88	4	517
Kobiety	9	85	6	572
Wiek				
do 24 lat	6	89	4	151
25-34	8	91	1	193
35-44	5	92	3	241
45-54	10	87	3	173
55-64	13	81	6	145
65 lat i więcej	9	77	15	186
Miejsce zamieszkania				
Wieś	7	85	8	401
Miasto do 20 tys.	7	91	2	119
od 21 do 100 tys.	8	90	2	218
101-500 tys.	9	84	7	241
501 tys. i więcej mieszk.	11	86	3	109
Region				
Północny	4	93	3	122
Zachodni	8	84	7	120
Środkowozachodni	3	94	3	169
Środkowy	10	87	3	177
Wschodni	17	77	6	146
Południowo-wschodni	9	85	6	184
Południowo-zachodni	5	85	9	171
Wykształcenie				
Podstawowe	9	83	9	376
Zasadnicze zawodowe	6	89	4	289
Średnie	9	88	3	344
Wyższe	12	87	1	80
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	11	87	2	69
Prac.umysł.niż.szczebła	3	97	0	89
Pracownicy fiz.- umysł.	7	89	5	66
Robotnicy wykwalifikowani	4	95	1	110
Robotnicy niewykwalifik.	8	89	3	68
Rolnicy	15	80	6	72
Prywatni przedsiębiorcy	6	90	4	42
Bierni zawodowo				
Renciści	9	79	11	139
Emeryci	12	77	11	208
Uczniowie i studenci	7	89	4	59
Bezrobotni	4	94	2	102
Gospodynie domowe i inni	8	92	0	62
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	8	92	0	110
Sektor państwowy	7	91	1	127
Sektor prywatny	8	89	4	216
Spółdzielczość	1	88	10	24
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	7	88	5	194
151 - 225	9	85	5	156
226 - 325	7	86	7	281
326 - 425	7	89	4	193
Powyżej 426 zł	12	85	4	209
Ocena własnych war. mater.				
Złe	7	86	7	354
Średnie	8	87	5	519
Dobre	10	87	3	216
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	2	88	9	49
Raz w tygodniu	9	86	5	607
Kilka razy w roku	7	88	5	316
W ogóle nie uczestniczy	11	82	8	115
Poglądy polityczne				
Lewica	7	90	2	244
Centrum	13	82	4	314
Prawica	6	91	3	297
Trudno powiedzieć	6	82	13	231

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, dopuszczalne jest, aby żona prezydenta doradzała mężowi w podejmowaniu decyzji dotyczących spraw państwa? (%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	32	63	5	1089
Płeć				
Mężczyźni	27	67	5	517
Kobiety	36	58	6	572
Wiek				
do 24 lat	40	58	2	151
25-34	29	70	2	193
35-44	28	68	4	241
45-54	35	61	3	173
55-64	33	58	9	145
65 lat i więcej	29	57	13	186
Miejsce zamieszkania				
Wieś	35	58	7	401
Miasto do 20 tys.	37	61	2	119
od 21 do 100 tys.	29	67	4	218
101-500 tys.	24	69	7	241
501 tys. i więcej mieszk.	37	60	3	109
Region				
Północny	27	70	3	122
Zachodni	29	65	6	120
Środkowozachodni	23	74	2	169
Środkowy	42	55	3	177
Wschodni	42	50	8	146
Południowo-wschodni	35	60	5	184
Południowo-zachodni	23	66	11	171
Wykształcenie				
Podstawowe	28	62	9	376
Zasadnicze zawodowe	28	68	4	289
Średnie	38	58	3	344
Wyższe	36	63	1	80
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	40	56	4	69
Prac. umysł. niż. szczebla	37	63	0	89
Pracownicy fiz. - umysł.	27	71	2	66
Robotnicy wykwalifikowani	24	75	1	110
Robotnicy niewykwalifik.	28	67	5	68
Rolnicy	40	52	9	72
Prywatni przedsiębiorcy	32	63	4	42
Bierni zawodowo				
Renciści	33	57	10	139
Emeryci	30	59	12	208
Uczniowie i studenci	44	56	0	59
Bezrobotni	30	66	5	102
Gospodynie domowe i inni	27	73	0	62
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	35	65	1	110
Sektor państwowy	34	65	1	127
Sektor prywatny	31	65	4	216
Spółdzielczość	31	59	10	24
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	34	63	3	194
151 - 225	26	66	9	156
226 - 325	35	60	5	281
326 - 425	29	66	5	193
Powyżej 426 zł	33	63	4	209
Ocena własnych war. mater.				
Złe	31	63	6	354
Średnie	32	61	6	519
Dobre	32	66	2	216
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	28	61	11	49
Raz w tygodniu	34	61	5	607
Kilka razy w roku	27	68	5	316
W ogóle nie uczestniczy	35	56	10	115
Poglądy polityczne				
Lewica	39	58	3	244
Centrum	35	61	4	314
Prawica	32	64	4	297
Trudno powiedzieć	19	69	12	231

Tabela 4. Czy, Pana(i) zdaniem, dopuszczalne jest, aby żona prezydenta pełniła jakieś funkcje państwowe?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	11	83	6	1089
Płeć				
Mężczyźni	9	86	5	517
Kobiety	13	80	7	572
Wiek				
do 24 lat	13	84	2	151
25-34	7	90	2	193
35-44	8	86	5	241
45-54	13	83	3	173
55-64	15	77	8	145
65 lat i więcej	12	73	15	186
Miejsce zamieszkania				
Wieś	11	79	9	401
Miasto do 20 tys.	14	82	4	119
od 21 do 100 tys.	9	88	3	218
101-500 tys.	11	82	7	241
501 tys.i więcej mieszk.	12	88	1	109
Region				
Północny	10	84	6	122
Zachodni	13	81	6	120
Środkowozachodni	6	92	2	169
Środkowy	13	82	4	177
Wschodni	16	76	8	146
Południowo-wschodni	9	84	7	184
Południowo-zachodni	12	78	10	171
Wykształcenie				
Podstawowe	15	72	13	376
Zasadnicze zawodowe	13	83	4	289
Średnie	7	91	2	344
Wyższe	5	95	0	80
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	5	95	0	69
Prac.umysł.niż.szczębla	7	91	2	89
Pracownicy fiz.- umysł.	13	86	1	66
Robotnicy wykwalifikowani	12	87	1	110
Robotnicy niewykwalifik.	15	82	3	68
Rolnicy	13	77	10	72
Prywatni przedsiębiorcy	2	93	4	42
Bierni zawodowo				
Renciści	18	68	14	139
Emeryci	8	81	11	208
Uczniowie i studenci	14	84	3	59
Bezrobotni	11	85	4	102
Gospodynie domowe i inni	14	80	6	62
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	9	91	0	110
Sektor państwowy	14	84	2	127
Sektor prywatny	6	91	3	216
Spółdzielczość	18	76	6	24
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	11	82	8	194
151 - 225	9	82	10	156
226 - 325	15	80	5	281
326 - 425	13	82	5	193
Powyżej 426 zł	9	89	3	209
Ocena własnych war. mater.				
Złe	10	81	8	354
Średnie	13	80	6	519
Dobre	8	90	1	216
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	12	79	9	49
Raz w tygodniu	12	82	6	607
Kilka razy w roku	10	86	4	316
W ogóle nie uczestniczy	8	82	10	115
Poglądy polityczne				
Lewica	14	80	6	244
Centrum	12	83	6	314
Prawica	8	90	3	297
Trudno powiedzieć	12	77	12	231